

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ

Міжнародний аграрний бізнес

Тема 9. Сучасний стан і основні тенденції розвитку агробізнесу України

Діброва А.Д. - д.е.н., професор
Герасименко Н.А. – к.е.н., доцент

Зміст

1. Місце сільського господарства в економіці України.
2. Земельні ресурси і рівень їх використання в сільському господарстві
Основні форми землеволодіння та землекористування.
3. Структура сільськогосподарських підприємств, технічний рівень основних галузей, продуктивність, сталий розвиток і ефективність.
4. Трудові ресурси сільського господарства. Зайнятість і продуктивність праці в сільському господарстві.
5. Розвиток сільських територій.
6. Екологізація ситуації у зонах інтенсивного сільського господарства, ріст народонаселення.

Місце сільського господарства в економіці України (I)

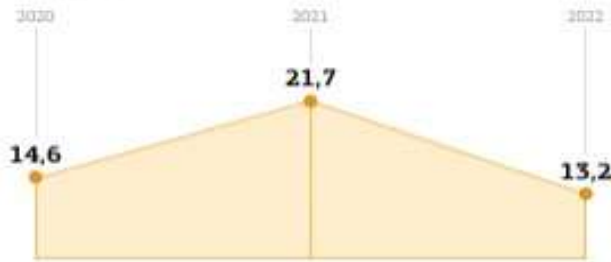
Source: State Statistic Service of Ukraine

* As for 2023

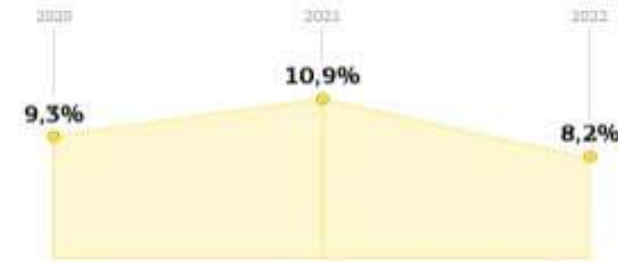
Місце сільського господарства в економіці України (I)

ЯК ЗМІНИЛАСЬ РОЛЬ АГРОБІЗНЕСУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

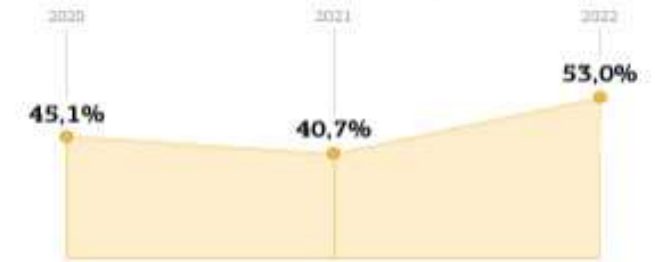
Виробництво с/г продукції,
млрд дол. США

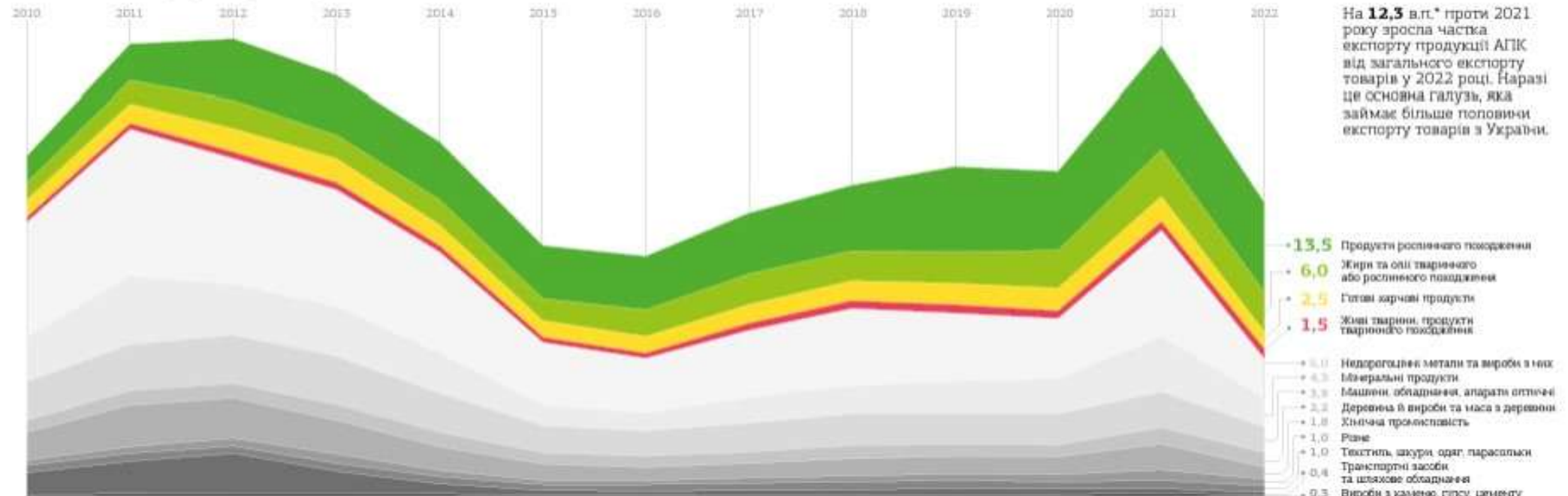
Виробництво с/г продукції,
% від ВВП

Експорт продукції АПК,
% від загального експорту товарів

Динаміка експорту товарів, млрд дол. США

Земельні ресурси і рівень їх використання в сільському господарстві.

Основні форми землеволодіння та землекористування (II)

ЗЕМЕЛЬНИЙ ФОНД УКРАЇНИ

Результати роботи ринку землі в Україні,
липень 2021 р. — жовтень 2023 р.

Заміновані та окуповані території України

Потреби на розмінування полів

Площа потенційно небезпечних
с/г земель

\$1,8 тис.

вартість повного розмінування за 1 га

\$250 млн

необхідні кошти на повне розмінування
с/г земель малих фермерів

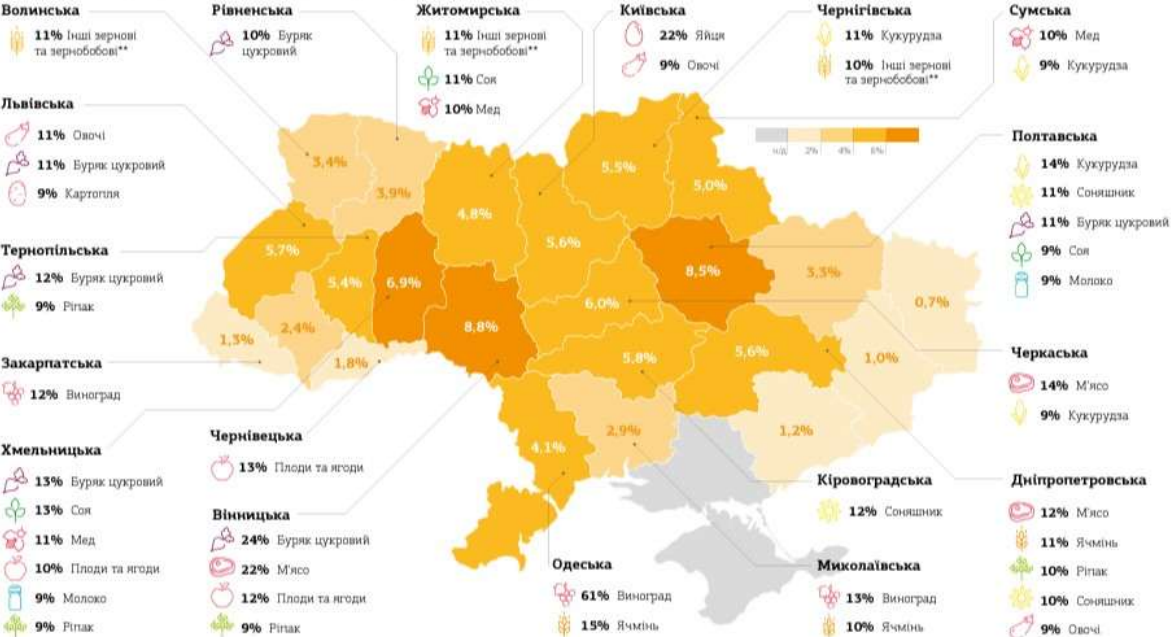
Загальна площа відчужених ділянок, за регіонами
станом на 31.10.2023 р., тис. га

Структура сільськогосподарських підприємств, технічний рівень основних галузей, продуктивність, сталий розвиток і ефективність (III)

АГРОСПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ

Частка областей у виробництві с/г продукції країни у 2022 р., % (натуральне вираження)

ІНСТРУМЕНТИ ЗАЛУЧЕННЯ КОШТІВ, ДЕРЖАВНА ТА ГРАНТОВА ПІДТРИМКА

Практичні інструменти та напрями для залучення коштів

Господарства, які отримали фінансову допомогу через особистий кабінет ДАР у 2022 р.

Гранти «Робота на розвиток садівництва та тепличного господарства, червень 2022 р. – листопад 2023 р.

Напрями допомоги USAID Agro українським аграріям

Трудові ресурси сільського господарства. Зайнятість і продуктивність праці в сільському господарстві (IV)

Трудові ресурси сільського господарства України зазнали значних змін за останні десятиліття, зі зменшенням чисельності зайнятих у цій сфері та старінням населення.

За даними Держкомстату станом на 01.01.2021 кількість найманих працівників в сільському, лісовому та рибному господарствах становила 502,9 тис. осіб, або 8 відсотків від загальної кількості найманих працівників за видами економічної діяльності в Україні і зменшилася порівняно з 2020 р. на 3,6 тис. осіб.

Продуктивність праці залишається відносно низькою порівняно з країнами Європейського Союзу, що частково пояснюється застарілим обладнанням та техніками ведення господарства.

Аналіз динаміки продуктивності праці на одного зайнятого в сільському господарстві України показав позитивні результати. Зростання показника в галузі протягом останніх 5 років становить 48,81%, у тому числі в рослинництві – 44,61%, у тваринництві – 61,78%. Проте досягнутий рівень не відповідає ні наявним природним та матеріально-технічним ресурсам, ні сучасним вимогам. Рівень продуктивності праці в Україні є меншим порівняно з Німеччиною в 3 рази, Францією – в 4, Великою Британією – 4,5, Канадою – 5,7, США – 8,5, Чехословаччиною – 1,6, Угорщиною – в 1,8 рази

Розвиток сільських територій (V)

Розвиток сільських територій в Україні включає покращення інфраструктури, доступу до освіти та медичних послуг. Це важливо для підвищення якості життя в сільській місцевості та зменшення міграції до міст.

За даними офіційного веб-порталу Верховної Ради України станом на 01 січня 2022 року кількість сільських населених пунктів становило 28 369 одиниць. За даними Державної служби статистики станом на 01 січня 2021 року чисельність сільського населення становила 12 628,8 тис. осіб (без урахування тимчасово окупованої території АР Крим і м. Севастополя). Серед 1720 територіальних громад налічується 870 сільських і 467 селищних, а в складі деяких міських територіальних громад переважає сільське населення.

Держава та міжнародні організації ініціюють численні програми для підтримки сільськогосподарських ініціатив, спрямовані на залучення молоді та стимулювання малого бізнесу. Такі заходи допомагають відновити сільську економіку та сприяють зростанню місцевих громад.

З метою створення необхідних організаційних, правових та фінансових передумов для сільського розвитку розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2015 р. № 995-р схвалено Концепцію розвитку сільських територій строком до 2025 року. В 2017 році Уряд затвердив план заходів з її реалізації (розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 р. № 489-р).

Екологізація ситуації у зонах інтенсивного сільського господарства, ріст народонаселення (VI)

БІОЕНЕРГЕТИКА

Що таке біоенергетика?

Біоенергетика передбачає використання біомаси (солома, стебла соняшника/ кукурудзи, лушпиння, шкаралупа, гній) для створення біопалива (біодизель та біоетанол) чи газового палива (біогаз та біометан).

Тенденції розвитку біоенергетики в Україні

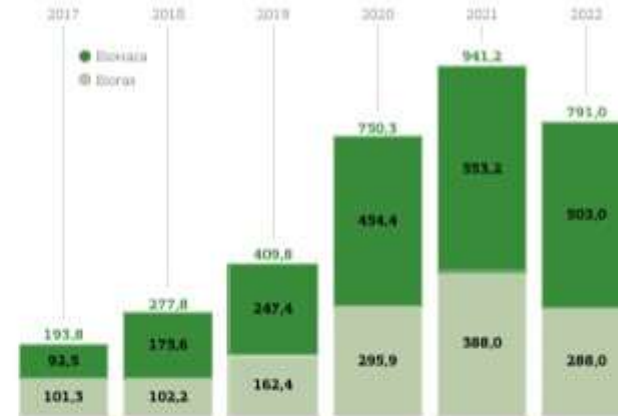
З 2017 р. обсяги виробництва електроенергії з біомаси та біогазу збільшилися більш ніж у 4 рази. На початок 2023 р. налічується 87 об'єктів біоенергетики, а їх встановлені потужності становлять 289,2 МВт. Це як річне споживання для більш ніж 550 тис. домогосподарств. У 2022 р. попри зменшення обсягу виробництва електроенергії на 16% внаслідок пошкодження та окупації майже 5% об'єктів біоенергетики галузь продовжувала розвиватись.

5 нових проектів біоенергетики
13,3 МВт потужність цих нових проектів

Потенціал розвитку біоенергетики в Україні

Для України біоенергетика є одним зі стратегічних напрямів розвитку сектору ВДЕ. Зокрема, за рахунок низької переваги безпеки, екологічності, економічної вигоди, універсальності та мультиваріантності. Галузь біоенергетики має значний потенціал розвитку. Це зумовлено особливостями клімату, високою родючістю ґрунтів та тим, що основна сировина для виробництва біопалива — ключові с/г культури в Україні.

Виробництво електроенергії об'єктами біоенергетики, млн кВт·год

Потужність об'єктів біоенергетики у 2022 р., МВт

Частка виробленої електроенергії з біоенергетики у ВДЕ, %

